

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Συνιστάμενον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ὡς τὸ κατ' ἐξοχὴν παιδικὸν περιοδικὸν σύγγραμμα, ἀληθεὶς παρασχὼν εἰς τὴν χώραν ἡμῶν ἀπηγορεύσεις καὶ ὑπὸ τοῦ Ὀικουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ὡς ἀνάγνωσμα ἀριστον καὶ χρησιμώτατον εἰς τοὺς παῖδας.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ	ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Ἐσωτερικοῦ	Ἐξωτερικοῦ
Ἐτησίᾳ . . . δρ. 16. —	Ἐτησίᾳ . . . δρ. 25. —
Ἐξάμηνος . . . » 8,50	Ἐξάμηνος . . . » 13. —
Τρίμηνος . . . » 4,50	Τρίμηνος . . . » 7. —

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ
ΙΔΡΥΘΗ ΤΩ, 1879
ΙΔΡΥΤΗΣ — ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ
Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἰουμένης μηνός.
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀρ. 38, παρὰ τὸ Βαρθάμαον

Περίοδος Β' — Τόμος 29ος

Ἐν Ἀθήναις. 8 Ἰανουαρίου 1922

Ἔτος 44ον — Ἀριθ. 6

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΜΑΣΚΑΣ

[Μυθιστόρημα ὑπὸ Jules Cancel.]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β' (Συνέχεια)

Καὶ πῆγε σὲ μιὰ γωνιά τοῦ μαγαζιοῦ καὶ ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἓνα σωρὸ ροκανίδια, ἐβγάλα ἓνα ξύλινο κουτί. Τὸ ἀνοίξα καὶ διάλεξε ἀπὸ μέσα μερικά περὶεργα ἀντικείμενα.

Ἐβγαλε πρῶτο-πρῶτα μιὰ δεσμίδα ἀπὸ γυριστὰ σίδερα, σὰν αὐτὰ ποὺ μεταχειρίζονται οἱ κλειδαράδες γιὰ ν' ἀνοίξουν πόρτες ποὺ ἐχάθηκε τὸ κλειδί τους. Ὑστερα τύλιξε προσεχτικὰ στὴν παλάμη ἓνα μακρὸ σπάγγο, ποὺ στὴν ἄκρη του κρεμόνταν ἀγκίστρια, μικρὰ καὶ μεγάλα. Μ' αὐτὰ τὰ σύνεργα, ὁ Φρέδος σκαρφάλωσε σβέλτα σ' ἓνα στύλο, ποὺ ἔφτανε ὡς ἓνα φεγγίτη, καὶ χάθηκε μέσα στὸ φεγγίτη αὐτό.

Προτοῦ παρακολουθήσουμε τὸ Φρέδα σ' αὐτὴ του τὴν ἐπιχείρηση, πρέπει νὰ κάνουμε τὴν τοπογραφίαν τοῦ σπιτιοῦ, ποὺ κατοικοῦσε ὁ μαραγκὸς Ἀζάρ.

Ἦταν ἓνα χαμηλὸ σπίτι μὲ δυὸ πατώματα. Ἡ πρόσοψή του ἦταν στὴν ὁδὸν Σερπάντ, στὴ γωνία τῆς Πλατείας Ἀγίου Μιχαήλ. Ἀπὸ πίσω, τὸ σπίτι ἐβλεπε σὲ μιὰ μικρὴ αὐλή, ποὺ στὸ βάθος τῆς ἦταν τὸ μαγαζί. Πλάι στὸν τοῖχο τῆς αὐλῆς, ἀπ' τὴν ἀριστερὴ πλευρά, ἦταν ἓνα ὑπόστεγο, ποὺ ἔκρινε τὸ μαγαζί μὲ τὸ σπίτι καὶ ποὺ ἀπὸ κάτω ἐβάζαν τίς σανίδες ποὺ ἦταν γιὰ δούλεμα.

Ὁ Φρέδος δὲν ἄργησε νὰ παρατηρήσῃ ὅτι, πατώντας στὴ σκεπὴ αὐτοῦ τοῦ ὑποστέγου, μπορούσε νὰ φτάσῃ εὐκόλα, χωρὶς νὰ τὸν ἰδῇ κανεὶς, ὡς τὸ παράθυρο τῆς ἀποθήκης, ποὺ ἦταν πάνω ἀπ' τὰ κατοικημένα δωμάτια. Σ' αὐτὴ τὴν ἀποθήκη ξαναβρίσκουμε τὸ φίλο μας. Τί ἤρθε ἀραγε νὰ κάνῃ;

Ἀπλευστάτα: Ἦρθε νὰ φάῃ! Ἀφοῦ δὲν ἤθελε νὰ τοῦ δώσουν τὸ συσσίτιό του, ἤρθε μόνος του νὰ τὸ πάρῃ,

μὲ τρόπο ὃχι βέβαια ἄμεμπτο, πάντως ὅμως ἐξυπνο.

Τράβηξε δυὸ λεπτὰ σανίδια, ποὺ ἐσχέπαζαν μιὰ τρύπα, καμωμένην στὸ πάτωμα τῆς ἀποθήκης. Ὑστερα γονάτισε καί, μὲ μάτι ἀπληστοκοίταξε ἀπ' αὐτὴ τὴν τρύπα καί εἶδε τὸ μικρὸ δωματιάκι, ὅπου ἡ κυρία Ἀζάρ, θαυ-

«Ὁ Φιδές, πιστὸς στὴν ὑπόσχεσή του...»
(Σελ. 42, στ. β')

μαυσία νοικοκυρὰ καθὼς ἦταν, τοποθετοῦσε τίς προμήθειές της.

Πῶς ὁ διαβολεμένος μαθητευόμενος εἶχε ἀνακαλύψει αὐτὸ τὸ μυστικόν;

Ἄγνωστο πῶς τῶμαθε, τὸ χρησιμοποιοῦσε ὅμως χωρὶς ντροπὴ. Δίστασε μιὰ στιγμὴ γιὰ νὰ ἰδῇ τί θὰ διάλεγε ἀπ' τὰ φαγώσιμα ποὺ εἶχε τὸ κελλάρι, καί ὕστερα ἀποφάσισε: Ἐτύλιξε τὸν σπάγγο ποὺ εἶχε τυλίξει

γύρω στὴν παλάμη του, ἔρριξε τ' ἀγκίστρι ἀπ' τὸ ἀνοιγμα καί ἄρχισε ἓνα ψάρεμα ἀπ' τὰ πιὸ περὶεργα καὶ καρποφόρα.

Μὲ τὸ πρῶτο τράβηγμα, ἀνέβασε ἓνα ζαμπόνι. Μὲ τὸ δεύτερο ἓνα διπλὸ ψωμί: μὲ τὸ τέταρτο ἓνα μπουκάλι σκονισμένο, καὶ μὲ τὸ τελευταῖο ἓνα βάζο μὲ ἀγγουράκια, ποὺ τὸ πῆρε γιὰ μπουτίλια μὲ κρασί. Μὰ καὶ χωρὶς κρασί, τὸ φαί ἦταν ἀρκετὸ καί ὁ Φρέδος ρίχτηκε στὸ ψωμί καὶ στὸ ζαμπόνι μὲ τέτοιαν ὄρεξη, πού, ἂν τὴν ἔδειχνε στὸ τραπέζι, ἡ Μελανία θὰ τὸν στραβοκοίταζε.

Κι' ὁ γιὸς τοῦ Δυρμπάν, τρώγοντας ὁλοένα, ἀνενόχλητος, μέσα στὴν ἀποθήκη, συλλογιζόταν:

— Μὰ τὸ Θεό! Καλύτερα νὰ μ' ἀφίνει «νηστεία». Ποτὲ ἡ κυρὰ δὲ θὰ φερνε στὸ τραπέζι τόσο ζαμπόνι!

Ἀφοῦ τέλειωσε τὸ φαί του, ὁ Φρέδος ξανάβαλε στὴ θέση τους τὰ δυὸ σανίδια, ποὺ εἶχε τραβήξει καί ἔκρυψε σὲ μιὰ γωνία τῆς ἀποθήκης, μέσα σ' ἓνα παλιὸ σάπιο μπαούλο, ὅ,τι ἔμεινε ἀπ' τίς προμήθειές του.

Ὑστερα, ἤσυχα, χωρὶς νὰ λησμονήσῃ νὰ βάλῃ στὴν τσέπη του τὴν μπουτίλια, ξαναπῆγε, πατώντας πάλι ἀπὸ στέγη σὲ στέγη, στὸ μαγαζί, ὅπου σὲ λίγο ξαπλώθηκε πάνω σ' ἓνα μαλακὸ στρώμα ἀπὸ ροκανίδια, γιὰ νὰ χωνέψῃ.

Ἐκεῖ βρισκόμενος σὲ ἀσφάλεια, δοκίμασε ἀπερίγραπτη εὐχαρίστηση μὲ τὴ σκέψη, ὅτι καλὰ τῆς τὴν ἔφτιασε τῆς κυρᾶς του.

Ὡστόσο ἔβγαλε ἀπ' τὸ γιλέκο του ἓνα γράμμα καί ἄρχισε νὰ τὸ διαβάξῃ προσεκτικὰ.

Ὅσο τὸ διάβαζε, τόσο ἡ μορφή του ἐσκυθρῶπαζε, καί ὅταν ἔφτασε στὸ τέλος, φαινόταν τόσο λυπημένος καὶ συγχυσμένος, ὅσο φαῖδρος ἦταν πρὶν.

Ποιανοῦ ἦταν αὐτὸ τὸ γράμμα, ποὺ τοῦ ἔκανε τὴν ἐντύπωση καὶ μετέβαλλε σὲ ἀπελπισία τὴν εὐθυμία του;

Ἦταν τῆς μητέρας του, ποὺ τοῦ ἔγραφε:

«Αγαπημένο μου παιδί,
«Έκλαψα πολύ χτές διαβάζοντας
δσα μου έγραφε. Η κυρά σου, μου
λές, είναι κακή για σένα και θέλεις
να την εκδικηθείς.

«Όχι, Φρέδο μου, δε θα το κάνης
αυτό. Δε θα το κάνης, αν θέλεις να
μη λυπήσης τη μαμά σου.

«Μην ξεχνάς πώς μου υπεσχέθηκες
ότι θα μείνης πάντα καλός και τί-
μιος και ότι δεν θ' άκουες τις άσχημες
ιδέες, που σούρχονται καμμιά φορά
στο κεφάλι σου. Πόσο λυπάμαι όταν
σκέπτομαι, ότι αυτή η γυναίκα κά-
νει το Φρέδο μου να υποφέρει και
ότι δεν έχω καν το δικαίωμα να ρθώ
να την ιδώ, να της μιλήσω, να την
παρκαλέσω.

«Όχι, πρέπει να κρύβωμαι, να
στερω τον εαυτό μου από τη χαρά
ναρχωμαι να σε φιλώ.

«Πρέπει ναρκούμαι στις τόσο σύν-
τομες επισκέψεις που μου κάνεις, ο-
ταν μπορείς και ξεφεύγεις καμμιά
φορά.

«Για τ' όνομα αυτής της θυσίας
που κάνω, —φροντίζοντας μόνο για
το μέλλον σου, —σ'έξορκίζω ν'άφήσης
κάθε ιδέα εκδικήσεως έναντίαν αυ-
τής της γυναίκας.

«Μην ξεχνάς πώς μου υπεσχέθηκες
ότι θα μείνης πάντα καλό παιδί και
ότι μόνο αυτή η υπόσχεση μου δίνει
θάρρος να ζω ακόμα» κλπ.

Το γράμμα εξακολουθούσε έτσι σε
τέσσερες μεγάλες σελίδες. Μά κι' ως
έδω, είν' άρκετο για να μαντεύσει
και τις αιτίες της μεταβολής που
έγινε στη μορφή του Φρέδου.

Το παιδί είχε πάντοτε το νου του
στη μητέρα του και, διαβάζοντας
αυτό το γράμμα, άρχισε να αισθά-
νεται τύψεις και συλλογίζοταν :

—Δεν έκανα καλὰ να πάω να ψα-
ρέψω στο κελλάρι της κυρίας Αζάρ
κι' αν τώξερε η μαμά, θα λυπόταν
κατάκαρδα. Αυτό που έκανα είναι
κλοπή... βέβαια είναι κλοπή κι'έγώ,
που τώκανα, είμαι κλέφτης.

Μά δεν ήθελε να σταματήσει σ' αυ-
τή την ιδέα κι' εξακολουθούσε :

—Έχω όμως μια δικαιολογία : η
κακή αυτή γυναίκα όφείλει να με
τρέφει κι'όμως μου κόβει το φαί μου
...Μά το να σκαρφαλώνω στις στέ-
γες, να κάνω τρύπες στα πατώματα
και να κλέβω από το ξένο κελλάρι...
αλήθεια δεν είναι καλό πράμμα!

Αυτές οι σκέψεις δείχνουν ότι ο
Φρέδος δεν ήταν τόσο κακός, όσο
μπορούσε να υποθέσει κανείς βλέπον-
τας τα κατορθώματά του.

«Όχι. Ο Φρέδος δεν ήταν έντελώς
«κακή φύση». Μέσα του είχε δυο
κληρονομικότητες : την κληρονομι-

κότητα του πατέρα του, του κακούρ-
γου· και της μητέρας του, της κα-
λής και άγιας γυναίκας που ξέριουε.

Χάρη στην καλήν ανατροφή, που
τούχε δώσει η μητέρα του, ο Φρέδος
θα έμενε τίμιος και καλός, αν η τύ-
χη δεν τούρριχνε μπρός του τη γυ-
ναίκα του μαραγκού, που ή·αν γι' αυ-
τόν η ένσάρκωση της σκληρότητας
και της αδικίας. Αυτή η αδικία τον
εδύμωσε και άμέσως του ξυπνούσε
μέσα του τα κακά ένστικτα, που κοι-
μώταν και δε ζητούσαν παρὰ τέ-
τοιές ευκαιρίες για να ξυπνήσουν.

Ένθ ήταν βυθισμένος σ' αυτές τις
σκέψεις, ξαπλωμένος στο ροκανιδένιο
του στρώμα, γιατί αυτή ήταν ώρα
αναπαύσεως καθιερωμένη στο μαγα-
ζί, ένα χαλίκι, ήρθε κι'έπεσε πλάι του.

Αυτό δεν τον εξέπληξε και περιο-
ρίστηκε να μουρμουρίσει :

—Α ! Αυτός είναι !

Σηκώθηκε γρήγορα, πήγε στο πα-
ράθυρο, που βρισκόταν στο βάθος
του μαγαζιού κι' έκανε ένα νόημα.

Άμέσως ένα σώμα πρόβαλε πάνω
στο παράθυρο και πήδηξε σβέλτα
μέσα στο μαγαζί.

Ήταν ο Φιδές, ο Φιδές της Μαύ-
ρης Μάσκας, που τον είδαμε να μπαί-
νει, απ' το παράθυρο πάλι, στο σπι-
τάκι της χήρας Δυρμπάν, — ο Φιδές
επιτέλους, που γι' αυτόν οι πόρτες ή-
ταν εφεύρεση έντελώς περιττή.

Ο Φιδές, πιστός στην υπόσχεσή
του, εξακολουθούσε να ενδιαφέρεται
για το γιό του Δυρμπάν. Τρείς μόνον
ήμερες είχαν περάσει, απότο ο Φρέ-
δος είχε μπη στο μαγαζί του μαρα-
γκού, όταν είδε πάλι τον παράξενο προ-
στάτη να μπαίνει απ' το παράθυρο, σε
μια στιγμή που ο Φρέδος ήταν μένος.

Ο Φιδές του είχε πη άμέσως ότι
ερχόταν να του δώσει κι' αυτός το
μάθημά του.

—Η μαμά σου, του είπε, θέλησε
να σε κάμη μαραγκό. Είναι γελοία
ιδέα αυτή· δε βλέπω όμως το λόγο,
γιατί να μη σου δίνω κι'έγώ τα μα-
θήματά μου, που κατά τη δική μου
γνώμη, θα σου χρησιμεύουν πολύ.
Θα σε διδάσκουμε συγχρόνως κι'έγώ
κι' ο μαραγκός και κάθε μέρα θ'άρχου-
μαι να σε βλέπω την ώρα της διακο-
πής, που θ'άσαι μόνος σου στο μαγαζί.

Το παιδί δεν τόλμησε ν'άρνηθι την
προσφορά του τόσο διασκεδαστικού
λωποδύτη κι' έτσι κατά την υπόσχε-
σή του, ο Φιδές ερχόταν κρυφά κάθε
μέρα κι'έβλεπε το μικρό του φίλο.

Του μάθαινε τα μυστικά της λω-
ποδυτικής τέχνης, κι' ο Φρέδος με
πολλήν ευχαρίστηση δέχτηκε αυτόν
τον συνδυασμό, γιατί τα μαθήματα

του είδους αυτού τον διασέδαζαν,
σάν ένα καινούργιο παιχνίδι.

Τώρα κι' ένα μήνα είχε μάθει μ'
αυτό τον τρόπο τα πρώτα στοιχεία
της τέχνης κι' οι γνώσεις του αυτές
τον βοήθησαν να προμηθεύεται τόσο
έπιτήδεια το φαί του, όταν τον άφι-
ναν «νηστεία». Σήμερα όμως είχε
πρόσφατο στο νου του το γράμμα της
μητέρας του κι' η επίσκεψη του άλ-
λόκοτου καθηγητή του δεν τον έν-
θουσίασε.

Μά εκείνος δεν κατάλαβε την κα-
κή διάθεση του μαθητή του. Περπα-
τούσε στο μαγαζί, γελούσε, φώναζε,
σά να βρισκόταν στο σπίτι του και
δεν έδινε λεφτό, αν υπήρχε κίνδυνος
από στιγμή σε στιγμή, να μπη μέσα
ο μαραγκός, που θα έβρισκε σπάλι,
δπως και την άλλη φορά στο σπίτι
της κυρά - Δυρμπάν, «τουλάχιστο
παράξενο» τον τρόπο αυτό να μπαί-
νουν στο μαγαζί του...

Μά, δίχως άλλο, ο Φιδές είχε λά-
βει τα μέτρα του κι' ήταν ήσυχος πώς
κανείς δεν θ'άρχόταν να τον άνησου-
χήσει, γιατί κάθησε ατάραχος στο
σκαμνί του μαραγκού και φώναζε :

—Έμπρός, φιλαράκο, έλπιζω ότι
σήμερα θα κάνουμε ένα θαυμάσιο
μάθημα, γιατί έχουμε ακόμη μια
ώρα μπροστά μας... Σήμερα θα σου
μάθω τους δεκαοχτώ τρόπους με
τους οποίους κλέβεται. Όμορφα μια
άλυσίδα ρολογιού... Δε μου λές όμως
πρώτα, πότε θα μου πληρώσης τα
δίδακτρά μου ;

Χωρίς ν'άπαντήσει, ο Φρέδος έβγα-
λε απ' τον κρυψώνα του τη σκονι-
σμένη μπουτίλια, που φάρεψε στο κελ-
λάρι της κυρίας Αζάρ, μαζί με το
φαί του, και την έδωσε στο λωποδύτη.

—Ορίστε !
Ο Φιδές πήρε τη μπουτίλια με
προφύλαξη, κοίταξε το βούλωμα, την
ετικέτα, και ίκανοποιημένος, δίχως
άλλο, από την εξέταση αυτή, κατα-
δέχτηκε ν'άπαντήσει :

—Καλά, πάντα τα ίδια... Ρακή του
1850. Άρκετά παλιό ! Ο άφεντικός
σου αναγνωρίζεται μ' αυτό τέλειος
γνώστης και σύ τέλειος μαθητής !

Και φανερώνοντας έτσι την ευχα-
ρίστησή του, ο Φιδές έβγαλε με προ-
φύλαξη το βούλωμα της μπουτίλιας·
όστερα την έφερε στο στόμα του και
ρούφηξε τρείς-τέσσερες γουλιές.

(Έπεται συνέχεια) ΚΙΜΩΝ ΑΛΚΙΔΗΣ

FRAGMENTUM

Το ερηνικό δρομάκι παίρνω
Πού πάει πρὸς τὸν γυμνὸν ἀγρὸ,
Τὰ ὄψημα ῥόδα γὰ νὰ μᾶσο
Καὶ νὰ γροικῇσιν τὸ στεγνὸ
Θροῦμα τοῦ φύλλου, πὺ σαλεύει
Καὶ πέφτει ἀπ' τὸ κλάδι ξερό.
ΙΩΑΝ. Μ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΑΝ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΑΝ ΟΝΕΙΡΟ

ΓΙΟΡΤΕΣ

(Συνέχεια και τέλος· ίδε σελ. 33)

«Α, δε μ' άρέσουν καθόλου αυτές
οι κίτρινες μέρες που δλα γυαλίζουν
'ετο φῶς, που κάνει κρύο μ' ὄλη τη
λιακάδα, και που τα βασιλέμματά
τους μάς κάνουν να συμπονούμε το κά-
θε τί, τις φτωχές γυναίκες, τα σπι-
τια, τα πεύκα που τυλίγονται 'ετον
εαυτό τους και σωμαίνουν, —σάν νά-
ναι δλα άρρωστα και νάχωμε κι'έμεες
την ίδια άρρώστεια μαζί τους.

Οι μέρες θα περάσουν χωρίς να κά-
νωμε τίποτα. Θάρρη ή παραμυθία της
Πρωτοχρονιάς, με τα δῶρα. Εγώ θα-
χα καλύτερο δῶρο, κάτι που νάχη τη
μυρουδιά του παλίου καιρού, να εί-
ναι τα ίδια τα παλιά χρόνια· είχα μια
φορά ένα τέτοιο βιβλίο, με κόκκινο
ξώφυλλο και με κιτρινασμένα φύλ-
λα· μόλις τ'άνοιγα, ή γιαγιά, ο παπ-
πούς, το γατάκι έρχονται να καθήσουν
όλοι γύρω μου : είμαι σκυμμένος 'ετο
τραπέζι και σαλινώω μια χαλκομα-
να να την ξεσηκώσω 'ετο χαρτί· ο
άδερφός μου, με τα μαλλιά κοντά 'ετο
γυαλί της λάμπας, βάφει με γαλά-
ζιες μπουγιές ζωηρές θάλασσες, που
χορεύουν άπάνω τους καίκια με τα
φαντάσματα των Χριστουγέννων. Ξε-
σηκώνει τη λιτανεία που πέραςε μπρός
απ' το σπίτι τον καιρό της επιδημίας·
άντικρύ μας, 'ετον άψηλό δρόμο, ένα
κατακάθαρο πρωί, ή λιτανεία· ήταν
πολύς κόσμος, τα ξεφτέρια γυρτά που
άνέμιζαν και τροχωρούσαν άνάμεσα
'ετο πλήθος, μέσα 'ετον γαλάζιο ού-
ρανό· σταματούσαν, όστερα ξεκινού-
σαν : τα παιδιά της εκκλησίας έλε-
γαν φαλμωδικά : «Κύουριε Έλεή-
σαν».. μονάχα αυτό, «Κύριε Έλεήσον»,
κι' οι φωνές τους έφταναν ως το χα-
γιάτι μας, που άκουμπισμένο άπάνω
'ετα κάγγελλα, κάπνιζε το θυμιατό,
γεμάτο λιβάνι. Κοντά μας, ή θεία
μου έκλαιγε σιωπηλά· την άκουσα
μόνο που είπε : «Παναγία μου, σῶσε
τον κόσμο σου»...

Κι' απ' τον άλλο δρόμο, είδαμε να
κυλιέται το κλειστό φορείο άπάνω 'ετις
μουσκεμένες πέτρες που πολεμούσε
να ζεστάνη ο χειμωνιάτικος ήλιος.
Ποιόν νάχε πάλι μέσα, από κει που
ερχότανε ; Θεέ μου, πῶς να ξεχάσει
κανείς εκείνους τους τρόμους, το βια-
στικό μπόλιασμα απ' το γιατρό, τα
καθημερινά λόγια που έλεγαν πῶς
έναν τον πήρανε, ο άλλος πέθανε, ο
άλλος κοινώνησε χθές· Ο παππας της
Αγίας Μαρίας, ψηλός, γέρος, με τα
μαλλιά του και τα μαύρα ράσα άνε-
μοιμένα, ξεσκουφωτος, τεντώνοντας
τα χέρια ψηλά με το δισκοπότηρο
και δίπλα του το παιδί με το φανα-

ράκι της Έκκλησίας, κατέβαιναν συ-
χνά βιαστικά τον έρημο δρόμο, που
τον έκλεινε ή μονότονη αὐλαία του
σταχτερού ούρανοῦ...

Κρίμα, το μαγικό βιβλίο με τη μυ-
ρουδιά που μ' έστελνε 'ετη στιγμή
'ετις περασμένες μέρες, έχει χαθή
τώρα πιά. Μά δεν πειράζει, θα θυμη-
θῶ κι' άλλα : το κουτί μου ντυμένο
από μέσα με ταφτά άσπρο, με το μα-
χαίράκι, τον κοκκαλένιο κονδυλοφό-
ρο, το γυαλιστό μολύβι με κομπολό-
σισχα· το πρώτο φυλλάδιο της «Δια-
πλάσεως»... ά, με τι αλησιμόνητη,
άχόρταστη χαρά το γυρίζα απ' όλες
τις μεριές : Πόσα μυστήρια είχε τότε
για μένα ! Οι τελευταίες του σελίδες
ήταν δλόκληρη μύηση : δεν τις κα-
ταλάβαινα διόλου· μά άφου έπέσαμε
να κοιμηθούμε, άνασηκώθηκα, το
τράβηξα απ' το μαξιλάρι και το διά-
βασα με το καντηλάκι που έκαιγε
μελαγχολικά κοντά μου στο έρμάρι.
Στην πρώτη σελίδα μια εικόνα του,
«ο δραπετής», ένας άνθρωπος που
σκαρφάλωνε κάπου, —χρόνια, έλλάτια,
ούρανε μαύρος· έβαζαν φλόγες 'ετη
φαντασία μου, την ώρα που ή συ-
χία του ύπνου βασίλευε 'ετο σπίτι...

Α, τότε ακόμα δεν είχα ούτε άυ-
πνίες... Και πόσες χαρές δε χρωστώ
'ετη Διάπλασι ! Στο αντίκρυσμα του
τριανταφυλλένιου χαρτιού της, που
έβαφε όλη μου την ήμερα σε ροζ
χρώμα, πόσες φορές ή καρδιά μου
δεν έκλαψε από αληθινή ευτυχία !
Πόσες φορές τα μάτια μου, τρυπώντας
τα τζάμια, έβλεπαν, πίσω απ' τα πρό-
στιχα σπίτια, ζωτικά δάση, φεγγάρια,
ερμητικά ξενοδοχεία, στέππες όκνές,
γόνδολες, λαδιά νερά, που τα μέγα-
ρα, σε τρεμμουλιαστές άσπρες γλωσ-
σες, άνάδιναν από μέσα τους...

Τώρα, τίποτα σχεδόν δε θάναί «πρώ-
το» ούτε χρυσό δοντάκι πιά, ούτε το
φαγωμένο παπουτσάκι 'ετη μύτη, κά-
τω απ' την κριερή καμινάδα, 'ε το
τζάκι. Μαμμά, πῶς περνούν τα χρό-
νια ! Δεν είναι μάταιο να θυμώμαστε;
Μήπως θα λείψουν πιά οι χαρές απ'
τη ζωή μας, τα κρηδιοχτύπια, τα
χρώματα, οι φαντασίες ;

Ανήμερα την πρωτοχρονιά, ή
πρωτοχρονιάτικη μουσική, τα τύμπα-
να και τα τραγούδια των μετάλλων,
θ' άνακατευθούν με τη ζάλη του
πρωϊνού ύπνου· όλο θα φεύγουν, θ'άρ-
χωνται, θα ζυγώνουν και θα μακραί-
νουν, όσο θ' άκούμε μισοξύπνιοι 'ετο
προσκέφαλο.

Θα σηκωθούμε νωρίτερα απ' τους
άλλους. Η μέρα θα περάσει, άφίνοντας
στο στόμα μια χορταστική γεύση από
ταύρτες, μέλι και κουραμπιέδες. Οι

ώρες της θάναι γεμάτες έπίσημη ή-
συχία· 'ετο δρόμο σχεδόν έρημιά· κά-
που-κάπου ριγμένη μια φωνή, μια
σφεντόνα, μια σβούρα ή μια δεκάρα
που λάμπει. Παιδιά με τα ναυτικά
τους, με τις «κουκκουβάγιες» γυαλι-
στερές, με χρυσό σειρήτι, με παπούτσια
χωρίς κάλτσες. Τα κορίτσια με τ' άχτέ-
νιστα μαλλιά που κρατούν το μωρό
στο δεξί χέρι και μασσουλίζουν μα-
στίχα. Ξεφεύγοντας τις επισκέψεις και
τα γέλια της σάλας, θα βρεθούμε πά-
λι κατά τη θάλασσα, κατά τα πεσμέ-
να σπίτια με τις τσουκνίδες και τις
άγριομολόχες, κυνηγημένοι κι' ως έ-
κει απ' τα ξεθυμασμένα τραγούδια
που αντίλαλουν 'ετους κάμπους.

Όστερα πιά κοντοζυγώνει ο καιρός
που θα φύγωμε, που θ' άρχισή ή με-
λέτη· Θεέ μου, άς άργήσῃ λίγο άκό-
μα... κάθε νύχτα που περνάει, με
τσουχτερή αστροφεγγιά, μπαίνοντας
'ετο σπίτι να κοιμηθούμε, ή προαί-
σθηση του χωρισμού δε μάς άφίνει.
Ο παππούς που κοιμάται 'ετο άκρι-
νό δωμάτιο μοναχός, ή θεία που έχει
άυπνια, ο μπαμπάς κι' ή μαμμά που
άνασαινουν πρώτα ο ένας, όστερα ο
άλλος, κανονικά, δε νοιώθουν τίποτα
απ' αυτή την παράξενη λύπη.

Πῶς να τους το πούμε; είναι τόσο
έξευτελιστικό... κι' έπειτα, τί μ' αυτό;
Σκεπασμένοι 'ε το κρεβάτι πριν να
μάς πάρῃ ο ύπνος μόνι, άκούμε άό-
ριστους τόνους πιάνου, που χτυπάει
'ετης κυρίας όδοντοίτροῦ· Εκεί μάς
παίρνει σιγά-σιγά ο ύπνος. Και στ' ό-
νειρό μας ακόμη βλέπουμε τις ίδιες
εικόνες δσων άγαπούμε : τον μπαμπά,
πού, σάν να ξεχνά για μια στιγμή
τα χρόνια του, παίρνει τη σφυρίχτρα
μας να άσφυρίξει : Ού ! δεν ξέρει να
σφυρίξει ! Πῶς κάνει ! Θέλοντας να
παίξῃ μαζί μας, κάνει το γερασμένο
πρόσωπό του να μορφάξῃ, ζητώντας
να χομογελάσῃ.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Τ' ΑΓΚΑΘΙΑ

(Κατὰ τὸ Γαλλικόν.)

Τ' άγκάθια πάντα στα κλαδιά
δεν άγαπῶνε τὰ παιδιά,
που άγριοτριαντάφυλλα μαζώνουν
και τὰ κερνάκια τους ματώνουν.

Ποιός θα τὸ πιστεῦε, κοντὰ
στ' άνθη τὰ τόσο άγαπητά
τ' άγκάθι νάχη βάλει ή φύση,
που όλο κοιτᾷ νὰ σε τσιμπήσῃ.

Με τι κακία, και πονηρία,
μέσα στα φύλλα, στα κλαδιά
κοιτᾷνε πῶς νὰ σοῦ κρυφτούνε
κι' όταν τ' άγγίξῃς σε τσιμπῶνε !

Τ' άγκάθια πάντα στα κλαδιά
δεν άγαπῶνε τὰ παιδιά,
που άγριοτριαντάφυλλα μαζώνουν
και τὰ κερνάκια τους ματώνουν.

ΜΙΧ. Δ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

ΦΩΤΑΨΙΑ

Ἀγαπητοί μου,

Δυστάς Ἀθήνας ἔμαθε ἡμεγάλη γιορτή, ἀνάβουμε τὰ τόξα. Καὶ τί εἶναι αὐτὰ τὰ τόξα; Γιά ὅσους δὲν ξέρουν τὴν πρωτεύουσα, θὰ τὰ περι-

γράψω. Εἶναι μιὰ φωτεινὴ διακόσμηση ποὺ ἀποτελεῖται πραγματικῶς ἀπὸ μέγαλα μεταλλικὰ τόξα μὲ ἡλεκτρικὰ γλομπάνια, στημένα, ἀπὸ στυλό σὲ στυλό στὴν Πλατεία τῆς Συντάγματος, στὴν Πλατεία τῆς Ὁμονοίας καὶ ἔς ὅλη τὴν ὁδὸν Σταδίου ποὺ τισέωνει. Ἐδῶ τὰ τόξα σχηματίζουν γυρλάντες, ποὺ ἀπὸ τὴ μέση τοῦ δρόμου, ψηλά, κατεβαίνουν μὲ χάρη στὰ πλάγια. Στὶς πλατείες ὅμως σχηματίζουν ἀψίδες, ποὺ ἡ μιὰ κατόπι τῆς ἄλλας τὶς περιζώνουν. Μυριάδες γλομπάνια ἔχουν ἀπάνω τους κι' οἱ γυρλάντες κι' οἱ ἀψίδες! Κι' ὅταν ἀνάβουν, τὸ θέαμα εἶναι ἀληθινὰ ἔκπληξις, γιατί σὲ θαμπώνει. Νομίζεις πὺς ὅλη ἡ ὁδὸς Σταδίου εἶναι σκεπασμένη μὲ μιὰ πύρινη τέντα ποὺ πέφτει δεξιά κι' ἀριστερά, σὲ πτυχές μὲ κρόσια. Οἱ πλατείες πάλι ἀπὸ μακριὰ φαίνονται σὰν πυροτεχνήματα μ' ἐν' ἀτελείωτο, ἀθόρυβο κι' ἀκαπνο σπινθοβόλημα. Περπατεῖς ἀπὸ κάτω καὶ σοὺ φαίνεται πὺς κολυμπᾷς ἐν ὕδατι λυχνόπτερο κι' ἀπὸ τῆς ἡμέρας. Κι' αἰσθάνεσαι μιὰ χαρὰ, μιὰν ἀγαλλίαση, μιὰν εὐδαιμονία. Καταλαβαίνεις τέλος πάντων πὺς εἶναι γιορτή.

Καὶ μήπως τὸ φῶς δὲν εἶναι συνώνυμο μὲ τὴν χαρὰ, μὲ τὴν ζωὴ, ὅπως τὸ σκοτάδι μὲ τὴν λύπη καὶ μὲ τὸ θάνατο;...

Αὐτὸ συλλογίσθηκα τὴ νύχτα τῆς Πρωτοχρονιάς ποὺ γύριζα χαρούμενος στὸ σπίτι μου, περπατώντας κάτω ἀπὸ τὰ νὰ μὲν ἀνάβουν τὰ τόξα. Καὶ γι' αὐτό, — ἔξακολουθῶ νὰ συλλογιέμαι, — οἱ ἀνθρώποι, σὲ κάθε χαρὰ, ἀνάβουν ὅσο μποροῦν περισσότερα φῶτα. Θέλουν νὰ κάνουν καὶ τὴ νύχτα ἀκόμα ἡμέρα: νὰ ἐξορίζουν τὸ κακὸ σκοτάδι ἀπὸ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς. Καὶ μόλις βραδυάση, τὰ πολλὰ φῶτα πρέπει νὰ τιναχτοῦν ἀπὸ τὸν ἥλιο. Ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινο αἶσθημα πηγάζει ἡ γιορτινὴ φωταψία, ποὺ εἶναι προϊστορικὴ. Οἱ ἀρχαιότεροι λαοὶ ὅπως κι' οἱ σημερινοί, οἱ πιδ βάρβαροι ὅπως κι' οἱ πιδ πολιτισμένοι, εἶχαν κι' ἔχουν αὐτὸ τὸ ἔθιμο. Ἡ μόνη διαφορὰ εἶναι ὅτι οἱ σημερινὲς φωταψίες, μὲ τὰ σημερινὰ μέσα, εἶναι εὐκολώτε-

ρες, συχνότερες, λαμπρότερες. Τὸν παλιὸ καιρὸ, γιὰ νὰ γίνῃ μιὰ φωταψία σὰν αὐτὴ ποὺ κάνουμε κάθε λίγο στὰς Ἀθήνας, θὰ χρειαζόταν ἑκατομμύρια κερὰ κι' ἑκατομμύρια... φράγκα. Μόνο σὲ πολὺ μεγάλες κι' ἑκτακτες χαρές, — στὴ στέψη παραδείγματος χάρη ἡ στὸ θρίαμβο ἐνὸς Ἀδτοκράτορος, — μποροῦσε νὰ φωταγωγηθῇ ἑστὶ μιὰ Ρώμη ἢ ἓνα Βυζάντιο. Ἐκεῖνο τὸν καιρὸ δὲν ὑπῆρχαν βέβαια ἐγκαταστάσεις φωτιστολισμοῦ, σὰν αὐτὲς ποὺ ἔχουν σήμερα, σὲ κάθε μεγάλη πόλη, οἱ κεντρικοὶ δρόμοι. Κι' οὔτε ἀψίδες, οὔτε γυρλάντες μὲ μυριάδες ἡλεκτρικὰ, ποὺ νὰν ἀνάβουν ὅλα μαζί ἐν ἑνὶ λεπτό. Γι' αὐτὸ κι' ὁ δυστυχισμένος ἐκεῖνος ὁ Νέρων, ὅταν, σὲ μιὰ μεγάλη παραφορὰ τῆς τρελλῆς κι' ἀγρίας χαρᾶς του, θέλησε νὰ πολλαύσῃ μιὰν ἀνάλογη φωταψία, ἐπρόσταξε νὰ κάψουν τὴν... Ρώμην! ἐνῶ ἂν ἐξοῦσε σήμερα, δὲν θὰ εἶχε νὰ προστάξῃ παρὰ νὰ γυρίσουν μερικὰ ἡλεκτρικὰ κλειδιά. Καὶ θὰ χόρταινε φῶς.

Μὴ νομίζετε ὅμως πὺς καὶ τὸν παλιὸ καιρὸ, ἐπειδὴ τὰ μέσα δὲν ἦταν τόσο πρόχειρα καὶ τέλεια, οἱ φτωχὲς φωταψίες προξενούσαν λιγότερη ἀγαλλίαση. Ἀ, μπᾶ! Μὴν ξεχνᾷτε πὺς ὅλα στὸν κόσμον εἶναι σχετικὰ. Ἡ μεγάλη ἐκεῖνη λάμπα τοῦ λαδίου, ποὺ ἀναβόταν μόνο ἔκτακτες περιστάσεις, τὸν παλιὸ καιρὸ, ἀναλογοῦσε πρὸς τὸ σημερινὸ ἡλεκτρικὸ πολὺφωτο. Γιατὶ ἔτσι κι' ἐκεῖνη ἦταν τότε τὸ «περισσότερο», κι' ἔτσι θάμπωνε, κι' ἔτσι χαροποιούσε... Προχθὲς λοιπὸν ποὺ γύριζα μέσα στὴν πρωτοχρονιάτικη φωταψία, θυμήθηκα χωρὶς νὰ θέλω κι' ἐκεῖνη ποὺ ἔβλεπα στὴν πατρίδα μου ὅταν ἦμουν παιδί. Τί ἦταν; Τίποτα σχεδόν! Στὸ μεγάλο δρόμο, — Πλατεία Ρούγα τὸν λέγαμε τότε, — ἐκτὸς ἀπὸ τὰ συνήθη φανάρια τοῦ λαδίου, ἦταν καὶ μερικὲς ἀκόμα λάμπες πετρελαίου ποὺ τὶς ἐβγάζαν τὰ μαγαζιά, ἀνοικτὰ «χάριν τῶν δώρων» ὡς τὰ μεσάνυχτα. Κάτι πολὺ λιγότερο ἀπ' ὅ, τι παρουσιάζει ἡ ὁδὸς Σταδίου μὲ βραδιά καθήμερη. Κι' ὅμως τὸ «θέαμα» μ' ἐξέτρελλαινε. Κι' ἤθελα, χαλοῦσα τὸν κόσμον νὰ μὲ παίρνουν ἔξω τὸ βράδυ τῆς παραμονῆς, γιὰ νὰ βλέπω ὅχι τόσο τὰ παιχνίδια, — αὐτὰ τὰ βλεπα καὶ τὴν ἡμέρα, — ὅσο τὴν Πλατεία Ρούγα... φωταγωγημένη! Στοιχιματίζω πὺς κανένας μικρὸς Ἀθηναῖος βλέποντας σήμερα τὸ τόξα, δὲν χαίρεται περισσότερο ἀπ' ὅσο χαίρουν τότε ἐγὼ μὲ δέκα νύσταγμένες λάμπες. Ὅλα, σὰς λέω, στὸν κόσμον εἶναι σχετικὰ.

Ὅσο γιὰ τὶς μεγάλες φωταψίες τοῦ παλιοῦ καιροῦ, ποὺ τὶς θυμοῦμαι τώρα σὰν ὄνειρον, οὔτε αὐτὲς βέβαια δὲν

μποροῦσαν νὰ συγκριθοῦν μὲ τὴ φτωχότερη σημερινή. Στὰ γέισα τῶν προσόψεων, στὰ βάρια τῶν παραθύρων ἢ σὲ σανίδια βαλμένα ἐπίτηδες, ἀράδιαζαν κάτι λυχνάρια τοῦ λαδίου, — σὰν αὐτὰ ἀπάνω κάτω ποὺ βλέπετε σήμερα στὰ... ἀρχαιολογικὰ Μουσεία, — ἢ ὅταν τὸ συγχωροῦσε ἡ νηνεμία, καὶ σπερματόα. Τὰ νὰβαν ἑνα-ἑνα μὲ κόπο καὶ μὲ προσοχή. Κι' ἡ πόλη σὲ λίγο φεγγεβολοῦσε, μὰ ὅχι ὅπως σήμερα. Σ' ἐξαιρετικὲς περιστάσεις ἐτέντωναν καὶ σχοινιά στὶς πλατείες, ὅπου κρεμοῦσαν χάρτινα, πολύχρωμα φανάρια, τὰ λεγόμενα ἐν ἑνὶ κ. ἂ. Ἡ φωταψία αὐτὴ μοῦ φαινόταν ἀληθινὰ ὁμορφῇ, φαντασμαγορικῇ, καὶ γιὰ πολὺν καιρὸ διατηροῦσα, ἀπ' τὰ παιδικὰ μου χρόνια, τὴν ἀνάμνησίν της. Ἐλεγα μάλιστα: «Τὶ κρίμα νὰ μὴν κάνουν καὶ τώρα!»

Ἀλλὰ δὲ θυμοῦμαι σὲ ποιά μεγάλη γιορτή, ἐδῶ στὰς Ἀθήνας, εἶδα μιὰ «λαμπαδηφορία», τὴν πρώτη ποὺ ἔβλεπα. Τί ἦταν ἐκεῖνο! Εἴκοσι, τριάντα χιλιάδες στρατιῶτες περνοῦσαν ἀτέλειωτοι μπροστὰ μου, κρατώντας ὁ καθένας ἀπὸ ἓνα ἐνετικὸ φανάρι. Ἐνας δόλωτος ποταμὸς μὲ ὄνειρευτὰ χρώματα, ξεχύθηκε ἀπὸ τὴν μιὰ ὡς τὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ ἀπέραντου δρόμου. Κι' ἡ παιδική μου ἀνάμνηση ἐξετελειώθηκε.

Σὰς ἀσπάζομαι

ΦΑΙΔΩΝ

Η ΔΙΟΝΥΣΙΑ

[Μυθιστόρημα ὑπὸ AUGUSTA LATOUCHE]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'. (Συνέχεια)

Ἐδῶ κάτι μουρμούρισε ἡ Ζουστίνα, μὰ ἡ Ζερμαῖν δὲν τᾶκουσε καλὰ καὶ δὲν ἀποκρίθηκε. Εἶχαν φτάσει κιόλα στὴν καγγελοπόρτα τοῦ κήπου.

Ἀνέβηκαν στὸ σπίτι. Τὰ κορίτσια ἦταν στὴν κάμαρα τῆς Ζερμαῖν, ποὺ τοὺς ἔδειχνε τὰ δῶρα τῆς καὶ τὰ στολίδιά της. Ἡ Διονυσία κύπησε τὴν πόρτα, μπήκε καὶ πῆγε ἴσια στὴ Ζερμαῖν, ποὺ τῆς εἶπε ἀπὸ μακριά:

— Ἀ, ἦρθες;...

Ἡ Διονυσία τᾶχασε. Εὐτυχῶς ἡ Μαρία Μπερτραῖν τὴν ἐπλησίασε λέγοντας:

— Μὰ βέβαια ἦρθε! Καὶ τώρα θὰ διασκεδάσουμε ἀκόμη καλύτερα!

Ἡ Ζερμαῖν ἔκρυψε βιαστικὰ τὰ στολίδιά της στὴ ντουλάπα μὲ τὸν καθρέφτη, τὴν κλείδωσε κι' ἔπειτα πῆγε καὶ κάθησε, μὲ σταυρωμένα χέρια, στὴν ὥραία τῆς πολυθρόνα, ποὺ ἦταν χρυσή μὲ γαλάζιο ὕψασμα.

Ἡ Ἐλισάβετ δὲν κουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέση της. Ὅρθῃ μπροστὰ στὸν καθρέφτη τῆς ντουλάπας, κοίταξε ὁ-

περοπτικὰ τὴ Διονυσία μ' ἐπιμονή, σὰ νὰ θέλε νὰ τὴν κάμῃ νὰ καταβάσῃ τὰ μάτια ἀπὸ συστολή.

Ἡ Διονυσία ὅμως θυμήθηκε τὴ συμβουλή τῆς μητέρας της «μὴ δίνῃς σημασία», κι' ἔστριψε τὸ κεφάλι πρὸς τὴ μικρότερη, ποὺ τῆς χαμογέλασε γλυκά.

Ἡ Ζερμαῖν, γιὰ νὰ τελειώσῃ ἡ ἀμνηχανία, ἐπρότεινε:

— Πᾶμε στὸ περιβόλι;

Τὰ τέσσερα κορίτσια κατέβηκαν κι' ἔπαιζαν μαζί τυφλομύγα. Μὰ χωρὶς καμμιά ζωηρότητα.

Σὲ λίγο κάθησαν σ' ἓνα πάγκο, ἀράδα κι' οἱ τέσσερις μὲ τὰ μάτια καταβασμένα.

Ἡ Ζερμαῖν ἐθαύμαζε τὰ κομψότατα μποτίνια τῆς Ἐλισάβετ κι' ἡ Ἐλισάβετ ἐξέταζε τὰ μποτίνια τῆς ἐξαδέλφης της.

Ἡ Διονυσία κι' ἡ Μαρία κοίταζαν χάμω.

Μ' ἀρέσουν τὰ παπούτσια σου, εἶπε ἡ Ζερμαῖν τῆς Ἐλισάβετ.

Εἶναι ἀπὸ τοῦ Φ... τὸ καλύτερο κατάστημα γιὰ κοριτσίστικα παπούτσια.

— Εἶναι τόσο κομψά!

— Μὰ καὶ τὰ δικά σου.

— ὦ, δὲ βαριέσαι! Τὰ δικά μου εἶναι κοινὰ.

— Ἀκόμα πιδ κοινὰ τὰ δικά μου! εἶπε ἡ Μαρία.

Ἡ Διονυσία σιγὰ-σιγὰ, εἶχε μπᾶσει τὰ πόδια της κάτω ἀπὸ τὸν μπᾶγκο, γιατί ἀπὸ τὴν βία τῆς καὶ τὴν παραζάλη της, ὅταν πῆγε νὰ τὴν πάρῃ ἡ Ζουστίνα, ἔεχασε νὰ βάλῃ τὰ καλά της μποτίνια μὲ τὰ κουμπιά, καὶ φοροῦσε κάτι χοντροπάπουτσα μὲ λάστιχα καὶ μὲ καρφιά στοὺς πάτους.

— Νὰ παπούτσια ποὺ δὲν εἶναι καθόλου κοινὰ! εἶπε ἡ Ἐλισάβετ δείχνοντες τὰ πόδια τῆς Διονυσίας.

Συγχρόνως σηκώθηκε καὶ πῆγε πίσω ἀπ' τὸν μπᾶγκο. Ἡ Διονυσία ὁμῶς δὲν κουνήθηκε. Καὶ καθὼς εἶχε τὰ πόδια της μπασμένα, ἀπὸ πίσω φαίνονταν ἴσα-ἴσα οἱ πάτοι τους μὲ τὰ στιλπνὰ καρφιά.

Ἡ Ἐλισάβετ ἔσκυψε κι' ἄρχισε νὰ μετρᾷ:

— Ἐνα, δύο, τέσσερα... δέκα... εἴκοσι... τριάντα καρφιά σὲ κάθε πόδι!.. Μὰ τὴν ἀλήθεια, τέτοια πατίνια σπάνια τὰ βλέπει κανεὶς στὸ Παγοδόρμιο!

Ἡ Διονυσία μιλά.

— Δεσποινὶς Διονυσία, ἐξακολουθῶς ἡ Ἐλισάβετ, θὰ παραγγείλω κι' ἐγὼ τέτοια γιὰ τὸ σκεῖν!

Καὶ μ' ἓνα δυνατό γέλιο, τράβηξε τὴ Ζερμαῖν πρὸς τὸ σπίτι.

Ἡ Μαρία κι' ἡ Διονυσία ἔμειναν καθισμένες στὸν πάγκο.

— Ἐγὼ δὲ δίνω σημασία στὸ ντύσιμο, εἶπε ἡ πρώτη, προτιμῶ ἕναν καλὸ χαρακτήρα ἀπὸ ἓνα ὠραῖο φουστάνι.

— Καὶ ἐγὼ δὲν δίνω σημασία, ἀπεκρίθη ἡ ἄλλη, καταπίνοντας τὰ δάκρυά της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Μὲ τὰ χιόνια.

Στὸ σαλόνι, ἐνῶ ἡ Ζερμαῖν κι' ἡ

Τριάντα καρφιά σὲ κάθε πόδι!... (Σελ. 45, στ. α')

Διονυσία ἐσπέρβριζαν τὸ τσάι, ὁ κ. Μπεκκάρ ἐπρότεινε στοὺς Μπερτραῖν νὰ τοὺς καταβᾷ στὸ ἀνδρακυχεῖο.

— Ποῖος ἔρχεται; ρώτησε.

— Ἐγὼ! φώναξαν μαζί ἡ Μαρία κι' ἡ Ζερμαῖν.

— Κι' ἐγὼ λοιπὸν! ἐπρόσθεσε ἡ Ἐλισάβετ.

Ἡ Διονυσία δὲν εἶπε λέξη, ἔρριξε ὅμως στὴν κυρία Μπεκκάρ μιὰ ματιά ποὺ ἐσήμαινε: «Ἄν μποροῦσα κι' ἐγὼ...»

— Λοιπὸν, ἄρχισε νὰ μετρᾷ μὲ τὰ δάκτυλα ἡ κυρία Μπεκκάρ: ὁ ἀντρας μου, ἡ ἀδελφή μου, ὁ γαμπρός μου, ὁ γιός μου καὶ τὰ τέσσερα κορίτσια.

Ποῖος ἄλλος;

— Κανεὶς! εἶπε ὁ κ. Μπεκκάρ.

Λέγωντας καὶ τὰ τέσσερα κορίτσια, ἡ κυρία Μπεκκάρ κοίταξε μὲ χαλόγελο τὴ Διονυσία, ποὺ τῆς ἤλθε νὰ τρέξῃ καὶ νὰ τὴν εὐχαριστήσῃ.

Μὰ εἶχε συναντήσῃ τὸ σκληρὸ βλέμμα τῆς Ἐλισάβετ, ποὺ φαίνονταν νὰ λέγῃ: «Μὰ παντοῦ μαζί μας κι' αὐτή;...»

Θέλησε τότε νὰ ἰδῇ τὴν ἐντύπωση τῆς Ζερμαῖν καὶ τὴν κοίταξε. Ἀλλὰ τὸ πρόσωπο τῆς φίλης της, ποὺ τὴν κρατοῦσε ὑποταγμένη ἡ Ἐλισάβετ δὲν ἔδειχνε τίποτα.

— Αὐριο τὸ πρωὶ στὶς ἐπτὰ, εἶπε ὁ Μπεκκάρ. Ὁ Ντελμπύρ, ὁ ἀρχιεργάτης θὰ μᾶς συνοδεύσῃ καὶ θὰ μᾶς τὰ δείξῃ ὅλα. Δὲν πιστεύω νὰ λείψῃ κανεὶς.

Ἡ Διονυσία γύρισε εὐχαριστημένη στὴ συνοικία τοῦ Γκράν Κονδέ, ὅπου κατοικοῦσε τώρα. Τὸ σπίτι της βρισκόταν στὸ μακρὸ δρόμο τῆς Αἰλλης κι' ἦταν τὸ προτελευταῖο τοῦ ἐργατικοῦ ἐκείνου συνοικισμοῦ.

Ἦταν ἓνα κομψὸ σπιτάκι, μὲ τρία δωμάτια κάτω, τρία ἑπάνω, κήπο καὶ πλυσταρεῖο. Ἀλλὰ ἐκεῖνο ποὺ τὴν ἐξοχόριζε ἀπὸ τὰ ἄλλα τοῦ συνοικισμοῦ, ὅλα σχεδὸν ὅμοια ἀπέξω κι' ἀπὸ μέσα, ἦταν ἡ ἐπιπλώση.

Σιγὰ-σιγὰ, μὲ μιὰ μεγάλη λεπτότητα, ἡ κυρία Μπεκκάρ εἶχ' ἐπιπλώσει τὸ σπιτάκι τῶν Κουτυριέ. Τοὺς ἔστελνε — μὲ μιὰ πρόφαση πάντα, — ὅσα ἐπιπλοὶ τῆς περισσεύαν. Ἐπειτα εἶχε τὴ μανία νὰλλάξῃ συχνὰ τὰ δικά της. Ἀγόραζε λοιπὸν καινούργια, τῆς μόδας, καὶ τὰ παλιά, — ποὺ δὲν ἦταν ὅμως καθόλου παλιά, — τὰ ἔστελνε στὸ σπιτάκι τῶν προστατευμένων της.

Ἐστὶ τὸ σπιτάκι αὐτὸ, ἐργατικὸ ἀπέξω, ἦταν ἀπομέσα σχεδὸν ἀρχοντικό. Ἡ καμα-

ρούλα μάλιστα τῆς Διονυσίας, ἀσπρη καὶ γαλάζια, ἦταν ἀπαράλλαχτη μὲ τῆς Ζερμαῖν. Γιατὶ ποτὲ οἱ Μπεκκάρ δὲν ἀγόραζαν κάτι γιὰ τὴν Ζερμαῖν χωρὶς νὰ θυμῇτο καὶ τὴ Διονυσία. Ἀληθινὴ φωλιτσα ἡ κοριτσιίστικη αὐτὴ καμαρούλα, ποὺ ἡ Διονυσία τὴν ἐλάτρευε. Μόνο ποὺ δὲν τὴν ἔβλεπε κανεὶς. Γιατὶ οἱ Κουτυριέ, ἂν κι' ευγενικοὶ πρὸς ὅλους, δὲν εἶχαν στενὲς σχέσεις μὲ κανένα.

Δίπλα τους, δεξιά, καθόταν ὁ ἀρχιεργάτης Ντελμπύρ, ποὺ ἡ γυναῖκα του μιὰ χοντρή, ὀκνηρὴ καὶ φλύαρη, εἶχε πάντα τὸ μάτι στὴ γειτονειὰ κι' ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ κακολογοῦσε.

(*Ἐπεται συνέχεια)

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΣΤΟΝ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

Σε σέ, βουνό της Κρήτης μας, πανώριο, ξακουσμένο, τὸ φτωχικό τραγούδι μου τὸ ἔχω χαρισμένο.

Ψηλά πολύ σηκώνεσαι νὰ φθάσης στὰ οὐράνια, σὰ νικητὴς στοὺς πρόποδας κοιτᾶς με περιφάνεια, σὰ νὰ τοὺς λές: Ποιὸ ἄλλο βουνό πάνω στὴν Κρήτη μας βρίσκεται πιδό μεγάλο;

Στὰ πόδια σου ἡσυχάζουνε πᾶμπόδια χωριουδάκια καὶ στίς πλαγιές σου ἀκούγονται προβάτων κουδουνάκια.

Στὴν κορυφή σου τὴν ψηλὴ κτισμένο ἐκκλησιδάκι, θέλει καὶ κείνο νὰ φανῇ σὰν ἄσπρο σημαδάκι.

Καὶ γύρω σου τᾶλλα βουνὰ θωροῦν ταπεινωμένα τὴν ὁμορφιά σου τὴν πολλή καὶ σκύβουν νεροπιασμένα.

ΧΡΥΣΟΜΑΛΑΟΥΣΑ ΤΩΝ ΣΦΑΚΙΩΝ

ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑΤΙΚΟ

Προχθές εἶχα τὴ μεγάλη τιμὴ νὰ δεχθῶ τὴν ἐπίσκεψή σου Ἀη-Βασίλη. (Μὴν τρομάξετε! στὸν ὕπνο μου!) Φανταστὴτε λοιπὸν τὴν ἐκπληξή καὶ τὴ χαρὰ μου, σὰν εἶδα τὰ χέρια τοῦ γεμάτου δῶρα καὶ ἕνα σκυνοῦλι, ἐπίσης γεμάτο, κρεμασμένο ἀπὸ τὸν ὦμο του.

—Βλέπετε, μοῦ κάνει, δὲν σὲ ξέχασα καὶ φέτος! Πάρ' τα ὅλα. Διάλεξε ὅ,τι σοῦ χρειάζεται καὶ τ' ἄλλα μοίρασε τε ὅπου καὶ ὅπως θέλεις. Βασίζομαι στὴν κρίση σου.

Εἴμουναι ἑτοιμὴ νὰ τοῦ πῶ πως... ὅλα ἐκεῖνα μοῦ χρειάζονται μὰ μὲ πρόλαβε λέγοντας: Πρόσεξε, κόρη μου, ἡ πλεονεξία εἶναι φοβερὸ ἐλάττωμα!

Καὶ χάθηκε ἀπὸ 'μπρός μου. ... Καὶ τώρα, νὰ πὼς μοιράζω τὰ δῶρα, ποῦ μοῦ ἐμπιστεύθηκε ὁ Ἀη-Βασίλης:

Στέλνω στὴν «Ἠλέκτρα» ἕνα ὠραίο κολλιέ, ἀπὸ... ἡλεκτρο. (Τῆς χρωστοῦσα, βλέπετε, κατὶ ὕστερ' ἀπὸ τὸ Π. Πνεῦμα ποῦ ἔκανε εἰς βάρος μου).

Σκαλίζοντας στὸ σωρὸ, βρήκα ἕνα κουτάκι μὲ σκόνες... τυπικό-τητας, ποῦ τὸ χαρίζω στὸν «Ἀφελή Γυμνασιόπαιδα». —Γιὰ τὴν «Τριανταφυλλένια», βρήκα ἕνα ὠραίο τριανταφυλλὶ φόρεμα, νὰ τὸ φορεῖ καὶ νὰ εἶναι ὄνομα καὶ πράγμα!

Ἔνα μεγάλο ποσό... φρονιμά-δας στέλνω σ' ὅλους τοὺς «Τρελ-λοὺς» καὶ τῆς «Τρελλῆς» τοῦ κύ-κλου μας. Προσοχὴ μὴν πιαστεῖτε στὴ μοιρασιά!... Βρήκα καὶ ἕνα βιβλιαράκι μὲ μύθους. Νὰ κατὰ-λὺλο δῶρο γιὰ... τὸν «Ἀίσωπο»! —Στὸν «Βασίλειά τοῦ Γέλωτος»

καὶ τὴ «Γελαστὴ Χιωτοπούλα» ὑπὸ μιὰ πλάκα σοβαρότητα. (Μή-πως προτιμοῦσατε μιὰ πλάκα σο-κολάτα;)

Ἄ! νὰ κι' ἕνα κουτί πούδρα! Ἀλήθεια, τί καλλύτερο νὰ στείλῃ καγεῖς σὲ μιὰ «Μαρουόκα» ἢ σὲ μιὰ «Ἀραπίνα»; — Μπᾶ! τε-λείωσε, ἐξαφανίσθηκε ὅλος ὁ σω-ρὸς ποῦ εἶχα μπροστά μου. Δὲ μοῦ μένει καὶ παρὰ ἕνα πακετάκι παρηγοριάς, ποῦ τὸ χαρίζω στοὺς ἀτυχούς, μὲ τὴν εὐχὴ νὰ εἶναι πιδό τυχεροὶ τοῦ χρόνου.

Φροντίστε νὰ πάρετε τὰ δέματα. Τὰ στέλνω μέσω «Διαπλάσεως»!

ΒΕΑΤΡΙΚΗ

ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΚΕΣ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΑΙΦΝΙΔΙΑΣΜΟΣ

Εἶναι νύχτα. Ἡ σάλπιγγα σκορ-πίζει σπασμωδικούς ἤχους στὴν ἐρημιὰ τῆς ἀχτῆς. Ἄταχτα καὶ κάπως τρομαγμένα ξεπετιοῦνται τὰ προσκοπάκια κάτω ἀπὸ τὶς σκιηγές. Σύνχυσση καὶ θόρυβος βασιλεύουν στὸ στρατόπεδο. Τί τρέχει;

Τὰ κορμιά, παρ' ὅλο τὸ ξάφνι-σμα τῶν νεύρων ἀπὸ τὸ τρομα-χτικό σάλπισμα, ἀγρυπνοῦν ἀπὸ τὴ γλυκερία τοῦ Μορφῆα ἀγάλη. Βέβαια κατὶ σοβαρὸ συμ-βαίνει γιὰ νὰ χτυπᾷ τόσο ἀργὰ τὴ νύχτα ἡ σάλπιγγα. Μὰ ὁ ἀρχι-γὸς βρίσκεται πιδό κοντὰ μας καὶ σιγά-σιγά ἀρχίζουμε νὰ συν-ερχόμαστε. Μὰ τί τρέχει; Ὅστε ὁ ἀρχηγὸς ἔξερει. Ὅλοι τὸν ρω-τοῦμε τί τρέχει. Μὰ κι' αὐτὸς ἔ-να μονάχα ἔξερει: Πὼς κατὶ συμ-βαίνει στὴν ἀποθήκη, γιατί ὁ σκο-πὸς ἀντιλήφθηκε «κάποιον» νὰ μπαίνει μέσα καὶ φώναζε «στὰ ὅ-πλα», ἐνῶ σύγκαιρα εἰδοποιήσε-το σάλπιγγι νὰ βαρέσῃ «συναγερ-μὸ». Εἴμαστε ὅλοι τώρα μαζωμέ-νοι γύρω στὸν ἀρχηγὸ μας, σὰν τὰ πουλάκια γύρω στὴ μάνα τους καὶ με κάποινα συγκίνηση προχο-ροῦμε πρὸς τὴν ἀποθήκη. Μὰς τρο-μάζει τὸ ἄγνωστο καὶ μυστηριώ-δικο τῆς νύχτας. Πλησιάζουμε. Ὁ ἀρχηγὸς μὲ κάποινα προφυλά-ξη ἀνασηκώνει τὴν πορτιέρα τῆς σκηνῆς. Ρίχνουμε τὸ φῶς τῶν κλεφτοφαναριῶν μας στὸ ἐσωτε-ρικό τῆς σκηνῆς καὶ... τί νὰ ἴδου-με; Ἐνας γαῖδαρος μασσοῦσε μα-κάρια ἕνα καρβέλι ψωμί! «ὦ, ἐκ-πληξὴ εὐχάριστη! Ὁρμαί! τώρα ὅλοι ἀφοβα μέσα στὴν ἀποθήκη. Ἄλλοι γελοῦν καὶ ἄλλοι χαϊδεύ-ουν τ' αὐτιά καὶ τὸ λαμποῦν γαῖδαράκου. Μὰ αὐτὸς ἀτάραχος μασσοῖ τὴν χαψιά του μὲ ραχάτι καὶ ἀπάθεια, σὰν νὰ μὴν εἶχε γί-νει τίποτα. Κι' ἀντὶ τοῦ τέλους συν-αινεῖ νὰ στρίψῃ κατὰ τὴν πόρτα τῆς σκηνῆς, δὲν φαίνεται διδόν-πως τὸ κάνει ἀπὸ βία, ἀλλ' ἀπὸ συγκατάβαση. Καὶ βγαίνει ἔξω ἀργά-ἀργά...

Ἔτσι τελείωσε ὁ ἀπροσδόκητος ἀλλὰ καὶ διασκεδαστικὸς αἰφνι-διασμός, ποῦ μᾶς ἐχάλασε τὸν ὕ-πνο μας, γιατί ὡς τὸ πρῶτ' ἡ συ-ζήτηση ξακολούθησε κάτω ἀπ' τὶς σκηνές, γιὰ τὴν νυκτερινὴ αὐτὴ ἐκπληξή.

ΝΕΟΣ ΒΟΛΤΑΙΡΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ

I. Ὑπνος.

Ἰουνίου μεσημέρι! Ὁ ἥλιος στέλνει τὶς καθεστὲς του ἀκτίνες στὴν τυρωμένη φύση. Ἡ θάλασ-σα στέκει βαριά, ἀκίνητη, τέλει-ος καθρέπτης καὶ μόνο ἀπὸ και-ρὸ σὲ καιρὸ στέλνει ἕνα μικρὸ, σπάνιο κυματάκι γιὰ νὰ γλύψῃ σιγαλά τὰ βότσαλα τῆς παραλίας. Στ' ἀνοιχτὴ, ἕνα καρὰβι μὲ τὰ πανιά ξεφουσκωτά, μάταια προσ-παθεῖ νὰ προχωρήσῃ, καὶ σὲ μιὰ παραβάρικα πού λές κι' εἶναι καρ-φωμένη στὸ νερὸ, ὁ κουρασμένος φαρὰς κοιμάται. Κι' αὐτὰ τὰ φύλ-λα τῶν δένδρων ἀκίνητα εἶναι καὶ βουβὰ. Ὅλα κοιμούνται. Ὅλα.

II. Πᾶλη

Γενάρη νύχτα. Ἡ σελήνη ποῦ μόλις ἔχει ἀνατελεῖ, παίζει τρελ-λὸ κυνηγιτὸ μὲ τὰ χιονόλευκα συννεφάκια. Ὁ βορρῆας μουγκρί-ζει στὸ μούγκρισμά του, ὁ ἀντί-λαλος ἀπαντᾷ. Ἡ θάλασσα ἀγρυ-πνεμένη κυλᾷ τὰ πελώρια ἀφροστε-φανομένα κύματά της καὶ μὲ δύ-ναμη τὰ ρίχνει στὸ λακουβια-μένο ἀπ' τὴ μανία τῆς βράχ-τῆς ἀκτῆς καὶ κείνα πέφτοντας σπᾶνε, συντρίβονται, γιομίζουν σταγόνες τὸν ἀέρα καὶ γιομάτα ἀφρὸ ξαναγεφύρουν καὶ κυτᾶνε στ' ἄλλα κύματα πούρχονται ἀπὸ πῶς. Κι' ὅταν καμμιὰ στι-γμὴ ὁ κρότος τῶν κυμάτων κοπά-σῃ, ἀκούεται τὸ βοῦῖσμα τοῦ ἁ-έρος στὶς φυλλωσιές τῶν πεύκων, καὶ τὸ σκύβοντας καὶ λυγίζοντας τὰ κλαδιά των, ἀφίουν ὀλιβερούς στεναγμούς. Καὶ τὸ μούγκρισμα τοῦ ἀέρα, ὁ πάταγος τῶν κυμά-των καὶ οἱ στεναγμοὶ τῶν δέν-δρων κάνουν μιὰ ἄγρια δαιμονι-σμένη συναυλία. Ὅλα παλαίουν. Ὅλα.

ΠΛΗΓΜΕΝΟΣ ΧΡΥΣΑΕΤΟΣ

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΗΣ

Ἦταν στὰ 1792, τὴν ἐποχὴ τῆς Πρώτης Δημοκρατίας, ποῦ ὅλοι οἱ Γάλλοι, μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, πήγαιναν νὰ βοηθήσουν, ὅπως μπορούσε ὁ καθένας, τὴν πατριδα τους ποῦ κινδύνευε. Μέσα σ' ὅλους τοὺς ἐ-θελοντές, ἦταν κι' ὁ Ἰωσήφ Βα-ρὰ, ἕνα παιδί μόλις 15 χρονῶν, ποῦ ἡ χήρα μητέρα του εἶχε κο-πιάσει πολὺ νὰ τὸ μεγαλώσῃ μὲ τὴν καθημερινὴ τῆς δουλιὰ.

Τόσα χρόνια μ' ἔρεφες ἐσύ, τώρα θὰ σὲ θρῆψω κι' ἐγώ», εἶπε μιὰ μέρα στὴν καλὴ του μητέρα καὶ παρ' ὅλα τὰ δάκρυά της, ἔ-φωγε γιὰ νὰ καταταχθῇ ἐθελοντῆς. Γι' ἀρκετὸν καιρὸ ἐστελενε ταχυ-κά στὴ μητέρα του τὸ μικρὸ του μισοῦ κι' ὅλοι, ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶτες, ἦταν κατεγθουσια-μένοι μαζί του.

Μιὰ μέρα, ἐνῶ ὀδηγοῦσε δυὸ ἄλογα σὲ μιὰ βούτση, ἀρκετὰ μα-κρὰ ἀπ' τὸ στρατόπεδο, γιὰ νὰ τὰ ποτίσῃ, βρέθηκε περικυκλω-μένους ἀπὸ ἐξαγριωμένους βασι-λόφρονες τῆς Βανδέας.

«Φώναζε ζήτω ὁ βασιλιάς, ἂν θέλῃς τὴ ζωὴ σου!» τοὺ εἶπαν. Ἄν ἤθελε τὴ ζωὴ του σὲ ἡλικία 15 χρονῶν, δηλαδή τὴ χαρὰ ν' ἀγκαλιάσῃ τὴ μητέρα του, νὰ ξα-ναῖδῃ τοὺς συγγενεῖς του, τὸ χω-ριό του...

Ὁ μικρὸς ἐθελοντῆς σκέφτη-κε καλὰ ἐκεῖνα ποῦ θὰ ἔχανε, ἀλλὰ νὰ φωνάξῃ «Ζήτω ὁ βασιλιάς», αὐτὸ σήμαινε ν' ἀρνηθῇ τὴ ση-μαία του, νὰ προδώσῃ τοὺς δι-κούς του, τὴν Ἐπανάσταση, τὴ Δημοκρατία...

Ἐφερε γιὰ μιὰ στιγμή στὸ νοῦ του τὴν καλὴ του μητέρα, τοῦ φάνηκε σὰν νὰ τὴν ἔβλεπε μπρο-στά του, νὰ τὴ χαίρετο γιὰ τε-λευταία φορὰ, φώναζε μ' ὅλη του τὴ δύναμή του «Ζήτω ἡ Δη-μοκρατία;», κι' ἀμέσως ἔπεσε κα-τατροπυμένος ἀπ' τὶς λόγους, γρά-φοντας μὲ τὸ αἷμα του τὴ δόξα του καὶ τὴν ἱστορία του.

(Παράφραση ἀπ' τὸ Γαλλικόν)

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΜΙΚΡΑΣΙΑ

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΟΡΦΑΝΟΥ

Ἐνα μικρὸ δουλᾶκι, ὀρφανό, τὸ στείλανε τάφεντικά του τὴν ἡμέ-ρα τῆς πρωτοχρονιάς νὰ σκουπί-σῃ τὴν ταράτσα. Καὶ ἐνῶ τὸ καί-μένο, μὲ ζηλευτὴ προκοπή, προσ-παθοῦσε νὰ τὴν καθαρίσῃ ἔξα-φια σηκώθηκε ἕνας δυνατὸς ἄ-νεμος.

Αὐτὸς ὁ ἄνεμος ἔκανε τ' ὀρφα-νὸ νὰ γιορτάσῃ καὶ νὰ χαρῇ. Καὶ νὰ γιατί: Συνετῆρε ἀπὸ κάποιο παρὰθυρο ἕνα χάρτινο καραγκιο-ζάνι, ἀπὸ κείνα ποῦ χοροπηδοῦν ὅταν πιάσῃ τὰ πλάγια φύλα του, καὶ τὸ ἔριξε στὰ πόδια του. Τ' ὀρφανό, γεμάτο χαρὰ, πήρε στὸ χέριό του τὸ καραγκιοζάνι, νομί-ζοντας πως πραγματικῶς ὁ κα-λὸς Ἀη-Βασίλης τοῦ ἔστειλε τὸ μικρὸ αὐτὸ δῶρο, γιὰ νὰ αἰσθάν-θῃ λιγώτερο τὴ στέρηση τῶν ἀ-γαπημένων του γονέων καὶ νὰ χαρῇ λιγάκι τὴν ἡμέρα τῆς Πρω-τοχρονιάς.

Τόσα χρόνια νὰ ζήσης, Κι' ὅση τῆς θάλασσας ἡ ἀμμουδιά, Τόσα παιδάκια νὰ ποικιλίσῃς! Χαίρω πολὺ γιὰ τὴ γυναιμία, Ὑπὲρ τῆς Αἰολίδος, καὶ σ' εὐχαρι-στῶ γιὰ τὰ καλά λόγια. Ναι, νὰ μοῦ στείλῃς τὴν θέληση, καὶ νὰ μοῦ γράψῃς συγχά, γιὰ νὰ μοῦ θυμίζῃς τὴν ἀνάνταστη χαρὰ ποῦ αἰσθάνε-ται ὁποῖος μὲ διαβάζει».

Ροδὸδάκτυλη Ἀνγούλα, δὲν εἶχα καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι θὰ σὲ μά-γευαν τὰ ἐφετεῖνά μου μυστηριώ-στα. Τὸ ψευδώνυμό ποῦ θέλεις, μπορεῖς νὰ τὸ πάρῃς. Ναι, καλὸ τρόπο βρή-καν οἱ γονεῖς σου γιὰ νὰ λείψῃ ἡ «ἐξδομηδία φασαρία» ποῦ κἀνατε-μὲ τὸν ἀδελφὸ σου ποῖος νὰ πρωτο-πάρῃ τὸ φύλλο. Ἡ περιγραφή σου μοῦ θύμισε τὴν Πρωτοχρονιά τοῦ κ. Βώττη: «...τράβα λοιπὸν ὁ ἕνας ἀπὸ βῶ, τράβᾳ ὁ ἄλλος ἀπὸ καί, τὸ φύλλο σχίζετο καὶ ἰδοὺ τότε κι' οἱ δυὸ βάζανε τὶς φωνές καὶ τὸ ἀφί-ναμε συγχρόνως ὡστ' ἔπεφτε κάτω κι' ἡ τὸ σήμανε ὁποῖος πρόφτανε κι' ὁ ἄλλος ἔκλαιγε, ἡ ἐπεθεβάνε ὁ μπαμπᾶς κι' ἡ μαμὰ καὶ μᾶς ἐβα-ζαν τιμωρία...»

ΔΟΞΑΣΜΕΝΟΣ ΤΣΟΛΙΑΣ

ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗ

Δὲν τῶξερα, σὰν σέκοβα, πὼς εἶσαι, ἐσύ; ἡ τόσο ὁμορφὴ, πικρή... Δὲν τῶξερα πὼς εἶσαι ὅλο φαρμάκι ἐσύ, ποῦ λουλουδίξεις δροσερή.

Δὲν τῶξερα ὡς τώρα, Πικροδάφνη, πὼς κατ' ἀπ' τὴ δροσάτη σου θωρία κυρβότανε μιὰ τέτοια φαρμακία. Τῶν λουλουδιῶν σου μὲ γέλυο' ἡ ὁμορφιά; ΦΟΥΡΙΟΣ

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στὸ τραῖνο ἕνας κύριος ἐρωτᾷ τὸ μικρὸ Μίμη γιατί δὲν καθάει ἀπὸ ἐλὴ θέση.

Κι' ὁ Μίμης ἀπαντᾷ:

— Εἰμαι πολὺ βιαστικός!

Εὐστὰλ ὑπὸ τῆς Ροδῶδας. Ἀνγούλας

Ἐρωτᾷ.—Πότε καταλαβαίνουμε

κυρίως ὅτι ὁ χρόνος εἶναι χοῖμα; Ἀπάντ.—Ὅταν παίρνομε αὐ-τοκίνητο μὲ τὴν ὥρα.

Εὐστὰλ ὑπὸ τοῦ Φωστῆρος

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθήναι, 38 ὁδὸς Εὐριπίδου τὴν 3ην Ἰανουαρίου 1922

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἡ «Διαπλάσις» εὐχαριστεῖ μὲ τὴν καρδιά της ὅσους καὶ ὅσες τῆς ἐγγήθησαν τὸ Νέον Ἔτος μὲ γράμ-ματα, ἐπισκεπτήρια, εἰκονογραφη-μένα δελτάκια καὶ τηλεγραφήμα-τα, εἰς τὰ ὅποια ἐξεμίλιε ἡ ἀγάπη τους μὲ τὰ πιδό ὠραία καὶ τρυφερά λόγια. Τὴν χαριτωμένη Πρωτοχρονιά! Ἡ μητέρα εἶναι κατενυχισμένη ἀπὸ τὰ παιδιὰ της. Καὶ τοῦ χρόνου!

Ἐλῃξῃ ἡ προθεσμία τῆς ἀποστο-λῆς Σημειώσεων γιὰ τὰ Εἷσημα τοῦ 1921 καὶ σὲ λίγο θὰ δημοσιευ-θῶν τ' ἀποτελέσματα, εἰς τὰ ὅποια ὅσων δὲν θ' ἀναφερθῶν ὅσοι ἐκρι-ναν περὶ τὸν νὰ στείλουν. Ἐλῃξῃ ἡ προθεσμία τῆς ἀναγνώσεως τῶν ψευδωνύμων τοῦ 1921. Ὅσα δὲν ἀναγνώσθων ἕως σήμερα, εἰν' ἐλεῦθερα. Αὐτὸ, ἐννοεῖται δὲν ἐμπο-ρίζει τοὺς περσινούς κατόχους νὰ τ' ἀναγνώσουν ὅταν θέλουν δὲν τοὺς ἐγγυῶμαι ὅμως ὅτι δὲν θὰ δὰ βροῦν παρμένα ἀπὸ ἄλλους, ἂν δὲν σπεύ-σουν.

Στὴν ὠραία κάρτα τοῦ Ποντίου Ἀμαθοῦς διαβάζω αὐτὸ τὸ εὐχα-ρικό τετραστιχό:

Ὅσα τὰ στέλματα τοῦρανοῦ Τόσα χρόνια νὰ ζήσης, Κι' ὅση τῆς θάλασσας ἡ ἀμμουδιά, Τόσα παιδάκια νὰ ποικιλίσῃς!

Χαίρω πολὺ γιὰ τὴ γυναιμία, Ὑπὲρ τῆς Αἰολίδος, καὶ σ' εὐχαρι-στῶ γιὰ τὰ καλά λόγια. Ναι, νὰ μοῦ στείλῃς τὴν θέληση, καὶ νὰ μοῦ γράψῃς συγχά, γιὰ νὰ μοῦ θυμίζῃς τὴν ἀνάνταστη χαρὰ ποῦ αἰσθάνε-ται ὁποῖος μὲ διαβάζει».

Ροδὸδάκτυλη Ἀνγούλα, δὲν εἶχα καμμιὰ ἀμφιβολία ὅτι θὰ σὲ μά-γευαν τὰ ἐφετεῖνά μου μυστηριώ-στα. Τὸ ψευδώνυμό ποῦ θέλεις, μπορεῖς νὰ τὸ πάρῃς. Ναι, καλὸ τρόπο βρή-καν οἱ γονεῖς σου γιὰ νὰ λείψῃ ἡ «ἐξδομηδία φασαρία» ποῦ κἀνατε-μὲ τὸν ἀδελφὸ σου ποῖος νὰ πρωτο-πάρῃ τὸ φύλλο. Ἡ περιγραφή σου μοῦ θύμισε τὴν Πρωτοχρονιά τοῦ κ. Βώττη: «...τράβα λοιπὸν ὁ ἕνας ἀπὸ βῶ, τράβᾳ ὁ ἄλλος ἀπὸ καί, τὸ φύλλο σχίζετο καὶ ἰδοὺ τότε κι' οἱ δυὸ βάζανε τὶς φωνές καὶ τὸ ἀφί-ναμε συγχρόνως ὡστ' ἔπεφτε κάτω κι' ἡ τὸ σήμανε ὁποῖος πρόφτανε κι' ὁ ἄλλος ἔκλαιγε, ἡ ἐπεθεβάνε ὁ μπαμπᾶς κι' ἡ μαμὰ καὶ μᾶς ἐβα-ζαν τιμωρία...»

Κυριώτερον Δουλοῦδι, εἶδες ὅτι αὐτὸ τὸ ψευδώνυμο σοῦ ἐδιέλεξα. Ἀργήσας ὅμως νὰ πάρῃς κι' ἔχασας δυὸ χρόνους. Ἐμπερὶς τώρα ν' ἀνα-πληρώσῃς. Γιὰ τὶς σάσας καλὲς δια-θέσεις σ' εὐχαριστῶ καὶ περιμένω.

Κι' ἐγὼ, Ἀλέκο, χαίρω πολὺ ποῦ γίνεσαι φέτος τακτικὸς μου φίλος. Χαίρω ἐπίσης ποῦ βρίσκεις θυμιά-στα τὰ νέα μου μυστηριώματα ἀπὸ τὴν ἀρχή, ποῦ πολλὰ πράγματα ὑπέσχεσαι παρακάτω».

Ἐλῃξῃ καὶ τὰ δυὸ γράμματά σου, Ἀφροστεφανώμενο Κύμα, καὶ σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὸ ἐσπαθώμα καὶ τὶς φροντίδες. Διάβασα καὶ γιὰ τὴν πυρκαϊὰ ποῦ ἐξερράγη στὴν πόλιν σας. Τὶ φοβερὸ! εὐτυχῶς ποῦ ἦταν

Πρώτα-πρώτα, Κυματῶδη Εὐ-ριπτε, νὰ εὐχαριστήσῃς ἐκ μέρους μου τὸν πατέρα σου, τὸν καλὸ μου συνδρομητῆ, ποῦ μ' ἐξεμίλιε καὶ σοῦ μετέδωσε τὴν ἀγάπη του. Εὐχαρι-στῶ καὶ σένα γιὰ τὰ καλά ποῦ γρά-φεις. Μπορεῖς νὰ ἐσπαθώσῃς καὶ μὲ τοὺς δυὸ αὐτοὺς τρόπους: εἴτε μὲ συνδρομητῆς, τῶν ὁποίων θὰ μοῦ στέλλῃς τὰ χρήματά καὶ τὰς διευ-θύνσεις καὶ ἐγὼ πλέον θὰ τοὺς στέλ-λω τὸ φύλλον ἀπ' εὐθείας εἴτε μὲ ἀγοραστάς, τῶν ὁποίων τὰ φύλλα θὰ στέλῃς ὅλα σὲ σένα, νὰ τοὺς τὰ δῶς, νὰ εἰσπράττῃς τὸ ἀντίτιμον καὶ νὰ μοῦ τὸ στέλλῃς καὶς μὴνα.

Ἐννοεῖς ὅτι δέχομαι κι' ἀγοραστάς, γιὰ τὴν πολλὰ παιδιὰ δὲν εὐκολύνον-ται νὰ προπληρῶνουν συνδρομήν. Ν. Κατλά, κ.ε. ἔλαβε τὸ γράμ-μα σου κι' εὐχαριστήθηκε πολὺ. Τὸ Καταστατικό ὅμως τοῦ Συλλόγου οὕτε ἀναιρεῖ, μὰ οὕτε μπορεῖ νὰ τὸ κάμῃ αὐτὸς, ἀφοῦ δὲν ἔξερη τίς ἰδέες σας καὶ τοὺς σκοποὺς σας. Τὸ Καταστατικό θὰ τὸ κάμει σεῖς, ἀφοῦ σκεφθῇτε κι' ἀνταλλάξετε τίς ἰδέες σας καὶ συμφωνήσετε περὶ τῶν σκοπῶν ποῦ θὰ ἐπιδιώξετε.

Μικρὲ Τζόκευ, εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ ἐσπαθώμα καὶ γιὰ ὅσα γρά-φεις. Καὶ σένα, Ἀφελή Γυμνασιό-παι, μὲ τὴν ὠραία ζωγραφιά. Βρί-σκετε καὶ οἱ δυὸ λαμπρά τὰ πιδό φύλλα τοῦ 22, τὴν ὕλη, τὸν τύπο, τὸ χαρτί, ὅλα, καὶ εὐχόσθε νὰ ἐξακο-λουθήσῃ ἡ πρόδοος, νὰ δελτιωθῇ ἀ-κόμα τὸ χαρτὶ καὶ νὰ χῶμε κι' ἀπὸ ἕνα δωδεκασέλιδο φύλλο καὶς μὴνα, ὅπως ἄλλοτε. Κι' ἐγὼ ἔλεγα πὼς ὅλ' αὐτὰ θὰ μπορούσαν νὰ πραγματοποι-ηθῶν φέτος μὲ τὸ γενναῖο σας ἐσπαθώμα. Ἀλλὰ δυστυχῶς παρου-σιάσθηκε πάλι ἕνα μεγάλο ἐμπόδιο: αἰχῆσαν πολὺ τὰ τυπογραφικά μπο-ρῶ νὰ πῶ πως ἀπὸ πέρου σχεδὸν ἐδελτιωσάσθην! Κι' ἀπὸ τὸν καιρὸ ἐκεῖνο ποῦ λέτε, ἐδεκαπλασιάσθη-σαν ἀκριβῶς! Ἀνταλῇ ἂν τὸ 1914 (τότε ποῦ ἐβγαζα τὰ δωδεκασέλιδα φύλλα κι' εἶχα τὸ λαμπρὸ ἐκεῖνο ὀρόλοιο χαρτί), ἦθελα 2,500 ὀρ. τυ-πωτικὰ τὸ χρόνο, τώρα θέλω 25,000!!

Κι' εἶσαι σχεδὸν γιὰ ὅλα. Κι' ἂν ἡ συνδρομή μου τότε ἦτο 8 δραχμές, ἔξερετε πόσο ἔπρεπε νὰ εἶναι σήμερα γιὰ νὰ τὰ ἔχωμε ὅλα ὅπως τότε; 80 δραχμές, παιδιὰ μου! Κι' ὅμως εἶναι μόνο 16. Ἐ, ὅπ' αὐτοὺς τοὺς ὄρους πρέπει νὰ εἴμαστε κι' ὑπερευχαρι-στημένοι ὅτι ζοῦμε.

Ἀπὸ τώρατο γράμμα τῆς Νεφέ-λης, ποῦ σπουδαίει τώρα στὴν Ἀγ-γλία. ἀντιγράφω: «Ἐβδόμησαν τε-λοσπάντων νὰ μοῦ στείλουν ἀπὸ τὴν Κύπρον καμμιὰ εἰκοστὰριὰ φυλλάδιό σου, ποῦ τὰ ἐδιόδακα μὲ ἀληθινὴ ἀπόλαυση. Ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια νοι-ώθω ὅταν σὲ συγκρίνω μὲ τὰ γγγλικά παιδικὰ περιοδικά. Εἶσαι τὸ πιδό σο-δαρό, τὸ πιδό παιδαγωγικὸ καὶ τὸ πιδό κομψὸ παιδικὸ περιοδικὸ ἀπ' ὅσα εἶδα. Σὲ συγκρίνω μ' ἕνα εὐμέθοδο δάσκαλο ποῦ, χωρὶς νὰ προσπαθῇ, παρασύρει ἐ

